

vara osagdt. Tryggt kan jag förklara, att harmen öfver, hvad jag anser för hans skralhet, här är det enda. Han kan anse mig för oklok, ja för en narr; men jag vet det väl, att han sjelf hellre skulle antagit en utmanande och uppmanande ställning, om den kunnat förlikas med hans öfriga planer. Också vet jag, att han icke skall kalla mig för narr rätt och slätt. Ty det lilla af god vilja hos mig känner och erkänner han bättre än någon annan. När han fördömde mitt bemödande, gjorde han det blott sig till försvar. Men just detta ligger emellan oss, att han mot mig behöfver försvara sig. För min del hade jag dervid blott uttryck för min stora förbittring. Den är nu mera icke i behof af dylikt; men den finnes, sådan den måste vara, så länge jag tror, att N(ervander) behöfver samma sagda försvar.

Förlåt nu mig, att jag härom talat så mycket. Men alldeles utan svar borde jag väl icke lemna de vänskapsfulla påminnelserna. Var öfvertygad, att jag »godt tål vid» dem, och att jag upprigtigt erkänner, hvad jag erkänt – äfven medger något mera, som min egoism hindrat mig att se. Det enda, som gjort mig ondt, var de nämnda loforden mellan tadlet. Ett försvar som detta är alltid litet sorgligt.

20 Med varmaste tillgifvenhet önskar jag Farbror och Familj ett tröstande nytt år. Lifvet har lyckligtvis icke råd på många sådane sorger, som det förflutna bragte, och hvarje nytt år lägger sin sofring kring vårt inre.

Icke utan liten oro tänker jag dock på Farbrors tjenstledighet. Vid så stränga vanor som Farbrors måste afbrottet blifva mycket kännbart. En Universitets historie från 1809 vore troligen ett kärt arbete såsom fortsättning af de förra. Med hänsyn till öfriga landets förhållanden och Universitetets inflytande på dessa skulle en sådan historie äfven vinna stor publik. Jag talade dock nästan mot öfvertygelse, då jag sade »kärt arbete». Ty efter min tanke har denna period mindre glada företeelser i öfvervägande antal att uppvisa. Mindre gagneligt skulle dock arbetet icke blifva derigenom. Rättelse skulle det i hvarje händelse meddela åt dagens opinioner. Ursäkta nu mitt förslagsmakeri, som säkert är obehöfligt. Med min helsning förenar min hustru sin ödmjuka Nyårsönskan.

Vördnadsfullt och tillgifvet
Joh. Vilh. Snellman.

40 **110 TÄNK, HURU HASTIGT LIFVET GÅTT ...**
HUB, JVS handskriftssamling

Tänk, huru hastigt lifvet gått,
Till fyllda tjugu år!
– En flygtig dröm den varit blott
Din dröm i doft och vår.

50 Än tjugo Du med samma håg
Du vexling skåda skall.
Och tjugu än – som strömmens våg
Flyr hän med hastadt fall.

Så är ock lifvets höst förbi,
Och vinterns kulna vind
Sitt första silfver snögat i

Din lock och blekt Din kind.

Den vintern ej jag skåda får
Der gömd jag hvilat då,
Der tryckta bröstt ej förmår
Ens mer af saknad slå.

Men nu, nu slår det ännu varmt
Mot sommarn, Du mig gaf,
Och gläds, att icke kallt och armt. 10
Mitt lif blef, som min graf;

Och känner, att min kärlek än
Skall hos Dig lefva kvar
Och med Din kärlek värna den,
Som bådas kärlek var.

111 J. J. TENGSTRÖM – J. V. SNELLMAN 18.I 1848
HUB, JVS handskriftssamling

20

Gode Bror Snellman!

Hvad Du uti Ditt sednaste bref utur mitt emot *mig* framhållit vill jag hålla till godo, då det kunnat af Dig så tagas. Jag litat dock tillika uppå, att Du i detsamma icke sett blott hvad Du utpekadt, utan tillika en alfvarlig mening just med detsamma, hvilket, om också genom min förskyllan, förefallit vara begagnadt endast såsom medel. För att icke föränleda samma tadel, tillägger jag intet vidare, 30

Hvad sjelfva saken beträffar, i hvars bedrifvande Ditt sätt vid vissa utfall, af mig anmärkts, ville jag åter yttra mig. De nationela rörelserna inom nationerna höra äfven efter min tanke till förverkligande af Statsenheten. En nation, En Stat. Der flera nationer äro till En stat förenade, der är det dynastiska intresset icke detsamma som ens den rådande, herskande nationens. Det är detta jag ville hafva påyrkadt. Att iakttaga det, fordrar både tacksamheten, och är tillika en slughet. Och från begge synpunkterna ville jag tillika hafva påyrkadt, att delikatess i förhållanden bör observeras. I tillämpningen kunna dock, jag medger det gerna, sedermera äfven, mångfaldiga olika meningar uppstå. Men derföre är tolerans nödig, der principen i sin allmänlighet erkännes. 40

Och jag upprepar det påstående, att en national Finsk kultur icke uppnår ett högre trappsteg än hon innehar, det sedligt religiösa, innan hon höjt sig till industri. Det yttre vilkoret är folkmängdens tillväxt, jordens uppodling, industriela beröringar och kommunikationer, civilisation, förstånds odling, praktisk bildning. Till uppkomsten deraf fordras en skyddsmakt. Kan derunder icke inhemska industri uppkomma, så ledig som den nu är, så är det de skyddades fel, bristen på anlag till denna utveckling. Den främmande, materiela, öfverlägsenhetens i början oundvikliga inflytelse måste småningom kunna stäckas, om en inneboende förmåga till uppkomst finnes. Om den finnes, är en fråga, hvars besvarande, måste af framtiden afgöras. Så uppfattar jag vår ställning. Den inhemska industrins gång kan icke på förhand bestäm-

50